

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Ehdotus ei ole siltä osin kannatettava, että Te-toimisto voi lisätä päätökseen ehdon siitä, millaista erityistä tukea tai ohjausta työnantajan edellytetään tarjoavan työntekijälle palkkatuetun työn aikana, jotta henkilön osaamisen kehittymistä koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa. Työntekijän tarvitsema erityinen tuki ja ohjaus tulee rahoittaa palkkatuen rinnalla joko korotettuna palkkatukena tai erillisenä tuen rahoituksena työnantajalle esim. työolosuhteen järjestelytuen avulla. Muilta osin ehdotus on kannatettava.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Ehdotus ei ole kannatettava siltä osin, että 15 - 18 vuotiaat kuuluisivat palkkatuen kohderyhmään. Perusteluina oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että kaikki suorittavat toisen asteen tutkinnon. Jokaisella perusopetuksen päättävällä on velvollisuus hakea joko toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen. Muilta osin ehdotus on kannatettava.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Ehdotus ei ole kannatettava siltä osin, että palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin. Ehdotus estää henkilön työllistämisen samalle työnantajalle, mikäli hän on ollut välillä joko työttömänä tai töissä toisella työnantajalla. Huomioitava on, että osa työttömistä on toistuvasti pitkäaikaistyöttömiä, jotka eivät tukitoimista huolimatta työllisty avoimille työmarkkinoille vaan tarvitsevat tuettua työtä välityömarkkinoilla. Pitkäaikaistyötön voi hyötyä siitä, että saa tehdä tutussa työyhteisössä työtä ja työn ohella vahvistaa omaa osaamistaan.

Muilta osin ehdotus on kannatettava.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Ehdotus ei ole kannatettava, ettei työnantajan sivukuluja ja lomarahaa jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi esim. yrityksille sekä säätiöiden ja muiden kolmannen sektorin työllistäjille, mikäli sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin. Palkkatuki 50 % ja palkkatuki 70 % ja palkkatuki 100 % ovat käsitteenä harhaanjohtavia, koska ne ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollisia työntekijän palkkaamiseen liittyviä sivukuluja ja lomarahaa. Palkkatuki uudistuksen tarkoituksena on selkeyttää ja esitetyt muutokset eivät kannusta työnantajaa palkkaamaan palkkatuella. Ehdotus on ristiriitainen, koska lailla pyritään edistämään erityisesti vaikeimmin työllistettävien työllistymistä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**

- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi esim. yrityksille sekä säätiöiden ja muiden kolmannen sektorin työllistäjille, mikäli sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin. Palkkatuki 50 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollisia työntekijän palkkaamiseen liittyviä sivukuluja ja lomarahaa.

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen kesto rajataan 5 ja 10 kuukauteen. Ne ovat kohderyhmä huomioiden liian lyhytkestoisia vaan tarvitaan pidempiä vähintään 6 ja 12 kuukauden palkkatukijaksoja. Tuen kestot ovat ristiriidassa siihen, että laki kohdentuu vaikeimmin työllistyviin ja sen tavoitteena on osaamisen vahvistaminen palkkatuetun työn aikana ja sen kautta siirtyminen avoimille työmarkkinoille.

Ehdotus on kannatettava siltä osin, että palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen määrä olisi 70 % palkkakustannuksista. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi esim. säätiöiden ja muiden kolmannen sektorin työllistäjille ja yrityksille, mikäli sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin. Palkkatuki 70 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollisia työntekijän palkkaamiseen liittyviä sivukuluja ja lomarahaa. Palkkatuki uudistuksen tarkoituksena on selkeyttää ja esitetyt muutokset eivät kannusta työnantajia palkkaamaan palkkatuella. Ehdotus on ristiriitainen, koska lailla pyritään edistämään alentuneesti työkykyisen työllistymistä.

Ehdotus ei ole kannatettava, että kohderyhmä huomioiden tukijakso on rajattu 10 kuukauteen ja sen jatko myönnetään tietyin edellytyksin. Palkkatuen jatkon myöntäminen tietyin edellytyksin on aina sidoksissa siihen, kuka ja millä tietoperustalla TE-toimisto tulkitsee ”tiedut edellytykset”. Esitetään, että ensimmäisellä palkkatukijakson aikana TE-toimisto hankkii asiantuntijapalveluna riittävän

laajuisen selvityksen työntekijän työkyvystä ja sen rajoitteista. Selvityksen perusteella TE-toimisto päättää palkkatukityön jatkosta samalle työnantajalle.

Ehdotus on kannatettava siltä osin, että ensimmäinen palkkatukijakso myönnetään ilman tarveharkintaa.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisäätelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Ehdotus ei ole kannatettava, että tuen kesto rajataan 10 kuukauteen. Tuen kesto tulee olla vähintään 12 kuukautta lain valmistelun tavoitteet ja kohderyhmä huomioiden.

Ehdotus ei ole kannatettava, että tukikelpoisiin kustannuksiin luetaan vain työntekijän palkkakustannukset ja kertoimella sivukulut. Muutos on kynnyskysymys palkkatukityöllistämiseksi kolmannen sektorin työllistäjille, mikäli lomarahaa ei jatkossa lueta tuettaviin kustannuksiin esim. isommalla kertoimella. Palkkatuki 100 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollista työntekijän palkkauskustannuksiin sisältyvää lomarahaa.

Ehdotus ei ole kannatettava, että 100 % palkkatuki myönnetään de minimis -tukena, jos TE-toimisto arvio työnantajan toiminnalla olevan vaikutusta jäsenmaiden kauppaan. Kolmannen sektorin toimijoiden osalta, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa ja työllistävät sen toteuttamiseksi pitkäaikaistyöttömiä, de minimis -tukiehtoa ei tule soveltaa laisinkaan. Uudistuksen myötä erityisesti vaikeasti työllistyvien henkilöiden palkkatukityöllistäminen vaikeutuu entisestään, koska se tulee rajaamaan toimintaa siten, ettei kolmannen sektorin isot työllistävät toimijat käytännössä voi työllistää 100 % palkkatuella kuin yksittäisiä henkilöitä vuositasolla. Työttömistä osa on toistuvasti pitkäaikaistyöttömiä, jotka eivät tukitoimista huolimatta työllisty avoimille työmarkkinoille vaan tarvitsevat tuettua työtä välityömarkkinoilla.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Ehdotus ei ole kannatettava, kun palkkatuki 50 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollisia työntekijän palkkaamiseen liittyviä sivukuluja ja lomarahaa.

Ehdotus ei ole kannatettava, että Te-toimisto arvio tuen tarkoituksenmukaisuutta. Oppisopimuskoulutuksen tavoitteena työnantajalla on saada osaava työntekijä, TE-toimisto kuitenkin arvioi tuen keston, eikä se välttämättä ole yhdenmukainen oppisopimuskoulutuksen keston kanssa. Mikäli palkkatuki keskeytyy TE-toimiston tehdyn arvion perusteella, vaarana on, että henkilöasiakkaan työllistyminen jää lyhytkestoiseksi ja oppisopimuskoulutuksen osaamisen vahvistamisen vaikuttavuus ei toteudu.

Ehdotus on kannatettava siltä osin, että tukea voidaan jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Ehdotus ei ole kannatettava ja se tulee käytännössä estämään edelleen siirtämisen esim. kolmannen sektorin toimijalta yritykseen. Te-toimiston harkinta edelleen siirtämisessä tulee lisäämään byrokratiaa. Ehdotuksessa varsinainen työnantaja eli kolmannen sektorin toimija ei saisi edelleen siirtämisen ajalta suurempaa palkkatukea kuin käyttäjäyrittäjä eli yritys. Pitkäaikaistyöttömät ovat pääosin kolmannen sektorin toimijoiden kohderyhmää ja käytännössä edelleen siirtäminen näillä ehdoilla ei ole kolmannen sektorin toimijalla taloudellisesti kannattavaa toimintaa. Kohderyhmä huomioiden, käyttäjäyritys ei ole lähtökohtaisesti valmis maksamaan korvausta varsinaiselle työnantajalle edelleen siirretystä henkilöstä, koska usein jo pelkkä kohderyhmän työllistäminen edellyttää käyttäjäyrityksen työnantajalta tukea ja työtehtävien räätälöintiä. Käytännössä pitkäaikaistyöttömien siirtyminen edelleen siirtämisen kautta avoimille työmarkkinoille estyy.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**

- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Ehdotus ei ole kannatettava, kun tukikelpoisiin kustannuksiin luetaan vain työntekijän palkkakustannukset. Palkkatuki 70 % on käsitteenä harhaanjohtava, koska se ei todellisuudessa kompensoi työnantajalle pakollisia työntekijän palkkaamiseen liittyviä sivukuluja ja lomarahaa.

Edotus ei ole kannatettava, että tuen kesto rajataan 10 kuukauteen. Kohderyhmä huomioiden sen tulee olla vähintään 12 kuukautta, mikäli lain tavoitteena on yli 55 -vuotiaiden osaamisen vahvistaminen palkkatuetun työn aikana ja sen kautta siirtyminen avoimille työmarkkinoille.

Esitys on siltä osin kannatettava, että yli 55 -vuotiaat on huomioitu omana erityisryhmänä.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)

Ehdotus ei ole kannatettava, että työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään de minimis -tukena, jos TE-toimisto arvio työnantajan toiminnalla olevan vaikutusta jäsenmaiden kauppaan. Kolmannen sektorin toimijoiden osalta, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa ja työllistävät sen toteuttamiseksi pitkäaikaistyöttömiä, de minimis -tukiehtoa ei tule soveltaa laisinkaan. Työolosuhteiden järjestelytuki on nykymallissa ainoa tuen rahoituksen ”väline”, jolla voidaan tukea työnantajaa, jolla on edellytykset antaa erityistä tukea vaikeasti työllistyvälle henkilölle.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Ehdotus ei ole kannatettava, kun palkkatukiudistuksessa ei ole mitenkään huomioitu, miten yhteiskunnallisten yritysten työllistämisen edellytyksiä voidaan parantaa esim. myöntämällä 70 % palkkatuki. Yhteiskunnalliset yritykset työllistävät usein lain esittämää kohderyhmää, mutta niitä ei ole palkkatukiudistuksessa huomioitu lainkaan.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- o **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Ehdotus ei ole kannatettava, että työllisyyspoliittista avustusta ei myönnettäisi kaikille saajille valtiontuen ulkopuolisena tukena.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Muuta kommentoitavaa

- Lain tavoitteena on tarkoitus edistää vaikeimmin työllistyvien työllistymistä, mutta käytännössä palkkatukiudistus heikentää vaikeasti työllistyvien työllistymistä edes välityömarkkinoille.

- Uudistuksen myötä erityisesti vaikeasti työllistyvien henkilöiden palkkatukityöllistäminen vaikeutuu entisestään, koska tämä tulee rajaamaan, ettei isot kolmannen sektorin työllistävät toimijat käytännössä voi työllistää 100 % palkkatuella kuin yksittäisiä henkilöitä vuositasolla. Kolmannen sektorin toimijat, jotka harjoittavat elinkeinotoimintaa ja työllistävät sen toteuttamiseksi pitkäaikaistyöttömiä, de minimis -tukiehtoa ei tule soveltaa laisinkaan. Huomioitava on, että osa työttömistä on toistuvasti pitkäaikaistyöttömiä, jotka eivät tukitoimista huolimatta työllisty avoimille työmarkkinoille vaan tarvitsevat tuettua työtä välityömarkkinoilla. Lisäksi on huomioitava, että pienissä kunnissa on rajattu määrä palkkatuella työllistäviä työnantajia.

- Lainuudistuksesta puuttuu kannustinmahdollisuus työntekijän osaamisen vahvistamiseen ja erityisen tuen rahoitukseen sekä edelleen siirtämiseen toiselle työnantajalle.

* Palkkatuetun työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammatillista osaamista esim. työelämälähtöisesti ja edistää sen avulla työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Käytännössä uudistus ei tue lain tarkoitusta, kun palkkatukijaksojen kestot ovat lyhentyneet.

* Erityisen tuen rahoitukseen ei oltu lakiesityksessä otettu kantaa, miten erityistä tukea tarvitsevan työllistetyn tuen rahoitus kompensoidaan esim. kolmannen sektorin työnantajalle. Työnantajan, joka palkkaa erityistä tukea tarvitsevan henkilön, tulee saada tukea ohjauksen palkkauskustannuksiin esim. työolosuhteiden järjestelytuen kautta.

* Kolmannen sektorin työnantajalta estyy työntekijän edelleen siirtäminen avoimille työmarkkinoille esim. yritykseen.

- Lyhyet palkkatukijaksot, Te-toimiston harkinnanvaraisuus ja epävarmuus palkkatukiehtojen täyttymisestä lisäävät entisestään byrokratiaa.

- Työllisyyttä edistävät yhteiskunnalliset yritykset ovat tukien osalta samalla viivalla muiden yritysten kanssa, eikä niiden tehtävää yhteiskunnalliseen haasteeseen vastaamisella huomioida lakiuudistuksessa lainkaan.

Lehtola Pirjo

Eduro-säätiö sr - Eduro-säätiö sr, Meriva sr, Saura-säätiö sr ja Tornion työvoimalasäätiö sr